

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 32CoKR/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121204536
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2121204536.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov – predsedu: JUDr. Peter Duman a členov: JUDr. Erika Tischlerová a Mgr. Monika Hrašnová, v sporovej veci žalobkyne: Mgr. Jana Petrášová Laiferová, IČO: 30 789 702, Royova 9, Piešťany, správca majetku úpadcu: Zajo Outdoor s.r.o. „v konkurze“, IČO: 47 116 099, 29. augusta 1646/6, Galanta, proti žalovanému: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. D. XXXX/XX, E., zast.: Advokátska kancelária TIMAR & partners, s.r.o., IČO: 36 866 296, P. Pazmáňa 2367/17A, Šaľa, o určenie neúčinnosti právnych úkonov a vydanie plnenia do konkurznej podstaty, na odvolanie žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 11.05.2022, č. k. 36Cbi/9/2021-568 voči výroku II o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie sa vo výroku II o náhrade trov konania zrušuje a vec sa v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (výrok I) a žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok II).

Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 144, § 145 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vecne tým, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 04.08.2021 domáhala určenia neúčinnosti právneho úkonu úpadcu a vydania plnenia do konkurznej podstaty v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“). Písomným podaním vzala žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť. O trovách konania žiadala rozhodnúť tak, aby súd prvej inštancie ich náhradu žalovanému nepriznal, a to jednak s odkazom na § 257 CSP, ako aj na vyjadrenie samotného právneho zástupcu žalovaného, ktorý uviedol, že v prípade späťvzatia žaloby si nebude uplatňovať náhradu trov konania. Na základe toho súd prvej inštancie konanie zastavil.

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože dospel k záveru, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd výnimočne v zmysle § 257 CSP náhradu trov konania neprizná. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedol špecifické okolnosti sporu a skutkového stavu, ktorý bol ustálený až v priebehu konania a z ktorého dôvodu došlo k späťvzatiu žaloby.

Takéto rozhodnutie vo výroku II napadol riadnym a včasným odvolaním žalovaný s návrhom na jeho zmenu v tejto časti tak, že žalovanej sa prizná voči žalobkyni plná náhrada trov konania, alternatívne s návrhom na zrušenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti a vrátením v takto zrušenej časti veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súdu prvej inštancie vyčítal, že tento svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, v dôsledku čoho je toto nepreskúmateľné a arbitrárne, že vec

aj nesprávne právne posúdil, keď rozhodol v rozpore s ustálenou súdnou praxou, a napokon, že vec aj nesprávne skutkovo vyhodnotil. Z odvolaním napadnutého uznesenia vyplýva iba to, že podľa súdu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemal priznať žalovanému náhradu trov konania, za ktoré dôvody súd prvej inštancie považuje „špecifické okolnosti sporu a skutkového stavu, ktorý bol ustálený až v priebehu konania a z ktorého dôvodu došlo k späťvzatiu žaloby“. Takéto odôvodnenie je v rozpore s ustálenou súdnou praxou, keďže je nepochybné, že procesné zastavenie konania (bez zreteľa na úspech, ktorý nemožno posudzovať vzhľadom na to, že konanie bolo zastavené po úkonoch súdu podľa § 167 CSP a žalovaný nárok neuznal) zavinila žalobkyňa, a preto je procesne povinná nahradiť trovy konania žalobkyňa. Súčasne ak chcel súd prvej inštancie použiť § 257 CSP, ktoré je výnimkou z pravidla (§ 256 ods. 1 CSP) za zavinené zastavenie konania, mal súd prvej inštancie svoje rozhodnutie aj riadne odôvodniť spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti. Súd prvej inštancie mal náležite uviesť, čo sú to „špecifické okolnosti“, keď žalovaný nedal dôvod na podanie žaloby a tvrdenia žalobkyne v späťvzati žaloby o neštandardných účtovných operáciách, či neposkytovaní súčinnosti sa nikdy nepreukázali v žiadnom konaní a išlo iba o subjektívne tvrdenia žalobkyne. Civilný sporový poriadok je ovládaný zásadou tzv. formálnej pravdy a zásadou kontradiktórnosti, ktoré kladú oveľa väčšiu zodpovednosť na strany, aby navrhovali dôkazy, ktorých vykonaním sa preukáže nimi tvrdená skutočnosť (pravda). Žaloba bola chaotická a na to, že žalobkyňa má právnické vzdelanie, ako správca konkurznej podstaty má konať s odbornou starostlivosťou a bola povinná už pri podaní žaloby uvádzať rozhodné skutkové tvrdenia a pravdivo a úplne opísať skutkové tvrdenia (§ 132 CSP). Žalobkyňa síce podala 20-stranovú žalobu, avšak mimo merita veci a bez príčinnej súvislosti k ust. § 57 a nasl. ZKR, na čo žalovaný poukázal v rámci svojich vyjadrení a ktoré sa do posúdenia súdu prvej inštancie v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nepremietli. Súd prvej inštancie iba mechanicky prevzal tvrdenia žalobkyne v späťvzati žaloby bez toho, aby vykonal náležité skutkové vyhodnotenia, ktoré si vyžaduje ust. § 257 CSP tak, ako to vyplýva z ustálenej súdnej praxe v oblasti náhrady trov konania. Za takýto dôvod na použitie § 257 CSP nemožno považovať ani mailovú správu právneho zástupcu žalovaného, ktorý žalobkyňu ako správcovi konkurznej podstaty dňa 09.05.2022 napísal „v nadväznosti na Vašu správu nižšie Vám oznamujem, že v prípade, ak vezmete žaloby v nižšie uvedených konaniach späť (36Cbi/7/2021, 36Cbi/8/2021, 36Cbi/9/2021), žalovaný si nebude uplatňovať trovy konania voči úpadcovi, t. j. tieto v rámci ust. § 262 ods. 2 CSP vyčíslil na sumu 0,00 eur, teda bude konať tak, aby nevznikla pohľadávka titulom trov konania voči žalobcovi“, pretože žalovaný sa nevzdal nároku na náhradu trov konania (ust. § 255 až ust. § 257 CSP), ale vyjadril sa k výške podľa ust. § 262 ods. 2 CSP, čo je zrejme z textu správy. Preto súd prvej inštancie o nároku žalovaného na náhradu trov konania podľa ust. § 256 ods. 1 CSP rozhodol nesprávne, vec nesprávne skutkovo vyhodnotil a nesprávne právne posúdil v rozpore s ustálenou súdnou praxou vyšších súdnych autorít (najmä R 49/1993) a svoje rozhodnutie nedostatočne zdôvodnil.

Žalobkyňa sa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II ako vecne správne potvrdil. Z emailovej komunikácie právneho zástupcu žalovaného, ktorého text citoval žalovaný v odvolaní (email z 09.05.2022) vyplýva, že žalovaný si nárok na priznanie trov konania neuplatňuje, a preto nebol dôvod žalovanému nárok na úhradu trov priznať. Pokiaľ by si žalovaný uplatnil nárok na náhradu trov konania a nešlo by o dôvody hodné osobitného zreteľa, súd by mu náhradu trov konania priznal. Žalovaný si však po dohode so žalobcom a splnení podmienky späťvzatia žalôb zo strany žalobcu náhradu trov neuplatňoval; trovy vyčíslil na 0 €, čiže žalobkyňa sa domnieva, že došlo k mimosúdnej dohode, preto súd prvej inštancie náhradu trov konania žalovanému nepriznal. Pokiaľ by súd prvej inštancie priznal žalovanému náhradu trov konania a tento by si ju následne vyčíslil na 0 €, bolo by to nanajvýš nevhodné (čl. 17 CSP). V danom prípade sú vzhľadom na špecifické skutkové okolnosti sporu a skutkového stavu, ktorý bol ustálený až v priebehu konania, dané dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. Na základe vykonanej daňovej kontroly účtovných dokladov úpadcu za rok 2019 týkajúcej sa dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) Daňový úrad Trnava, pobočka Piešťany dospel k zisteniam uvedeným v oboznámení daňového subjektu so zistenými skutočnosťami a spôsobe ich zistenia z 02.07.2021 a v protokole z daňovej kontroly z 28.07.2021. Podľa nich úpadca nadobudol tovar od dodávateľa cargo-partner GmbH, Rakúsko a neodviedol DPH vo výške 629.443,60 €. Konkurzný správca nemal pochybnosť o zisteniach vykonaných daňovým úradom na základe úpadcom predložených dokladov a z dôvodu, že ZKR stanovuje prekluzívnu lehotu na podanie odporovacej žaloby, ktorá by uplynula 06.08.2021, bol povinný konať s odbornou starostlivosťou a podať odporovaciu žalobu. Konkurzný správca mal od vydania protokolu, ktorým bola daňová kontrola ukončená, do uplynutia zákonom

stanovenej prekluzívnej lehoty celkom 8 dní na podanie odporovacích žalôb. Po predložení ďalších dokladov a dôkazov konateľom úpadcu A. B. dňa 08.09.2021 daňový úrad preveril svoje zistenia z daňovej kontroly prostredníctvom medzinárodnej výmeny informácií a daňový úrad následne vydal dňa 28.03.2022 rozhodnutia, ktorými bol vyrubený rozdiel DPH za zdaňovacie obdobie marec, jún, september, december 2019, v sume 0 €, teda nie 629.443,60 €, ako to bolo uvedené v oboznámení daňového úradu z 02.07.2021 a protokole z 28.07.2021. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa zobrala žalobu späť. Navyše žalobkyňa na základe rovnakých skutkových okolností zobrala späť aj žaloby o určenie neúčinnosti právnych úkonov v súdnych konaniach vedených na Okresnom súde Trnava, pod sp. zn. 36Cbi/7/2021 proti žalovanému Zajo Investment, s.r.o., pod sp. zn. 36Cbi/9/2021 proti žalovanému A. B. a pod sp. zn. 26Cbi/7/2021 proti žalovanému Všeobecná úverová banka, a.s. V predmetnom konaní bolo predmetom odporovanie právnym úkonom podľa ZKR (lex specialis) na základe žaloby podanej správcom. Postavenie správcu upravuje ZKR. Správca je povinný zistiť a zaistiť majetok úpadcu, speňažiť ho a ukončiť konkurzné konanie kolektívnym uspokojením veriteľov úpadcu (§ 73 ods. 1 ZKR). Správca je povinný preskúmať všetky dlžníkové právne úkony (vychádzajúc zo správcovi dostupných a úpadcom odovzdaných dokladov) a v prípade možnej odporovateľnosti týchto úkonov uplatniť odporovateľnosť aj súdnou cestou. Úpadca pritom správcovi neposkytol požadovanú súčinnosť, pričom vzhľadom na prekluzívnu lehotu uplatnenia odporovateľnosti podľa ZKR konkurzný správca v intenciách svojich povinností vyplývajúcich zo ZKR musí napriek neúplnosti podkladov od úpadcu odporovateľnosť uplatniť včas na súde. Ak by daňový úrad po ukončení kontroly a zisteniach v oboznámení daňového úradu z 02.07.2021 a v protokole z 28.07.2021 vydal rozhodnutie, ktorým by úpadcovi vyrubil DPH vo výške 629.443,60 €, a správca by nepodal odporovaciú žalobu, išlo by o vážne porušenie povinností správcu konať s odbornou starostlivosťou. Keďže Daňový úrad Trnava, pobočka Piešťany vydal horeuvedené rozhodnutia o výške vyrubeného rozdielu DPH za zdaňovacie obdobie marec, jún, september, december 2019 v sume 0 €, došlo k ustáleniu skutkového stavu až v priebehu konania o odporovateľnosť právnych úkonov. V uvedených skutočnostiach je výnimočnosť okolností a dôvodov hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o trovách konania. Navyše úpadca trovy konania aj v prípade ich priznania nemôže uspokojiť, pretože sú vylúčené z uspokojenia v zmysle § 100 ods. 2 písm. b) ZKR. Vzhľadom na vedenie účtovníctva úpadcom a nezrovnalosti, kvôli ktorým došlo k daňovej kontrole na DPH za zdaňovacie obdobie 2019, ako aj vzhľadom na výsledky kontroly uvedenej daňovým úradom v oboznámení, bola žalobkyňa nútená počítať s daňovým nedoplatkom, o ktorom malo byť účtované už v roku 2019 a ktorý sa mal premietnuť aj do účtovnej závierky zostavenej k 31.12.2019, ako aj do počiatočných stavov v účtovníctve úpadcu k 01.01.2020 a následne do mimoriadnych účtovných závierok predkladaných úpadcom k 31.03.2020 k 27.04.2020 a k 30.04.2020. Úpadca, resp. jeho konateľ A. B., nebol súčinný pri predkladaní požadovaných dokladov správcovi a žalobkyňa odkázala na výzvu súdu na poskytnutie súčinnosti správcovi zverejnenú v Obchodnom vestníku č. 115/2021 dňa 16.06.2021. Navrhla ako dôkaz priložiť spis vedený na Okresnom súde Trnava, sp. zn. 25K/4/2020, kde sú najmä v podaniach správcu podrobne uvedené, ktoré povinnosti konateľ úpadcu napriek výzve súdu nespĺnil, v dôsledku čoho správca navrhol súdu uloženie pokuty konateľovi úpadcu A. B.. Ostatné špecifiká prípadu sú podrobne uvedené aj v predchádzajúcich podaniach a dôkazoch predložených žalobkyňou v príslušnom súdnom konaní.

Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Žalovaný napadnutému uzneseniu v podstate vytyka, že je v rozsahu rozhodnutia o trovách konania nedostatočne odôvodnené. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu SR implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Práve odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Je to predovšetkým neúspešná strana, ktorá má záujem na dostatočnom odôvodnení, pretože len vtedy má skutočnú možnosť namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov.

Základné náležitosti písomného vyhotovenia uznesenia upravuje Civilný sporový poriadok v § 236, ktorý o. i. vyžaduje, aby ho súd stručne odôvodnil. Napadnuté uznesenie však neobsahuje dostatočné odôvodnenie, ktoré by umožňovalo preskúmať myšlienkový postup súdu prvej inštancie, ktorý viedol k použitiu § 257 CSP namiesto § 256 ods. 1 CSP, ktorý sa vyslovuje týka zastavenia konania. Možno sa z neho dozvedieť len toľko, že súd prvej inštancie rozhodol na základe § 257 ods. 1 CSP, pre „špecifické okolnosti sporu a skutkového stavu“.

Použitie ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Súd je povinný skúmať, či vo veci neexistujú zvláštne okolnosti, na ktoré je potrebné pri uložení povinnosti uhradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť (pozir napr. rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 401/2006). Musí však ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane strán. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich správanie v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane a aby neodporovalo dobrým mravom.

Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie takto právne vec neposudzoval a z hľadiska použitia § 257 CSP de facto ani neodôvodňoval. Súd prvej inštancie rozhodol bez toho, že by zisťoval a vyhodnotil okolnosti, ktoré viedli žalobcu k uplatneniu práva na súde a jeho správanie v konaní. Nezaoberal sa otázkou, či tu sú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemusí výnimočne náhradu trov konania priznať.

Nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia a nevyhodnotenie možnosti použiť § 257 CSP v danej veci bez zistenia rozhodujúcich skutočností je vzhľadom na opísanú mieru zlyhania prvoinštančného súdu takou vadou konania, ktorú nie je dobre možné napraviť až v odvolacom konaní. Rozhodnutie o trovách konania odvolacím súdom by za tohto stavu veci v celom rozsahu nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám odoprené právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu. Ak by odvolací súd svoje rozhodnutie nepredvídateľne založil na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie, porušil by právo strán na spravodlivý proces. V tomto smere je podstatná aj tá skutočnosť, že je to prvoinštančný súd, pred ktorým spor od počiatku prebiehal, takže je to tento súd, ktorý je v najlepšej pozícii na posúdenie vyššie opísaných hľadísk potrebných na rozhodnutie o trovách konania.

V dôsledku týchto úvah odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v napadnutom rozsahu zrušil a vec podľa § 391 ods. 1 CSP v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok).

Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní (§ 391 ods. 3 CSP) vychádzať z vyššie vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu a z tohto hľadiska pristúpi k skúmaniu dôvodov, ktoré žalobkyňu viedli k späťvzatiu žaloby. Ak budú na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností súvisiacich s rozhodnutím o otázke trov konania potrebné ďalšie skutkové tvrdenia, vytvorí stranám priestor na ich doplnenie (§ 150 ods. 2 CSP). Na základe zistených skutočností posúdi, či v danej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by opodstatňovali odklon od pravidla obsiahnutého v § 256 ods. 1 CSP, a to aj so zreteľom na vyjadrenie právneho zástupcu žalovaného v emailovej komunikácii. Svoje závery potom v novom uznesení riadne odôvodní spôsobom súladným s § 236 CSP a bude dbať na to, aby bolo jeho odôvodnenie presvedčivé. Zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné dovolanie.